

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Кафедра водних біоресурсів та аквакультури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Майя НІКОЛАЄВА

20__

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ РИБНИЦТВА

Рівень вищої освіти: *Перший (бакалаврський)*

Галузь знань: *20 Аграрні науки та продовольство*

Спеціальність: *207 Водні біоресурси та аквакультура*

Освітньо-професійна програма: *Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів*

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна діяльність підприємств рибництва», Одеса: ОНУ, 2024, с.15

Розробники: Сербов М.Г., док. екон. наук, професор, Сидорак Р.В. викладач кафедри водних біоресурсів та аквакультури ОНУ імені І.І. Мечникова

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри водних біоресурсів та аквакультури

Протокол № 2 від « 06 » 09 2024 р.
Завідувач кафедри _____ (Марина БУРГАЗ)
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП «Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів» _____ (Павло ШЕКК)
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету гідрометеорології і екології

Протокол № 1 від « 13 » 09 2024 р.
Голова НМК _____ (Ангеліна ЧУГАЙ)
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри водних біоресурсів та аквакультури

Протокол № _____ від « _____ » 20 _____ р.
Завідувач кафедри _____ (Марина БУРГАЗ)
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри водних біоресурсів та аквакультури

Протокол № _____ від « _____ » 20 _____ р.
Завідувач кафедри _____ (Марина БУРГАЗ)
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри водних біоресурсів та аквакультури

Протокол № _____ від « _____ » 20 _____ р.
Завідувач кафедри _____ (Марина БУРГАЗ)
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри водних біоресурсів та аквакультури

Протокол № _____ від « _____ » 20 _____ р.
Завідувач кафедри _____ (Марина БУРГАЗ)
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівеньвищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання	
Загальна кількість: 120 /60/60 кредитів – 4 /2 /2 годин – 120/60/60 залікових модулів – 4	Галузь знань <u>20 «Аграрні науки та продовольство»</u> (шифр і назва) Спеціальність 207 <u>Водні біоресурси та аквакультура</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <i>Перший (бакалаврський)</i>	Дисципліна вільного вибору		
		Рік підготовки:		
		3-й	3-й	4- й
		Семестр		
		5-й	5-й	7-й
		Лекції		
		30 год.	4 год./-	
		Практичні, семінарські		
		30 год.	2 год.	6 год.
		Лабораторні		
		Самостійна робота		
		60 год.	54 год.	54 год.
		Форма підсумкового контролю: залік/залік/залік		

2 Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Метою вивчення навчальної дисципліни є надання студентам цілісної і логічно-послідовної системи знань про сутність, основи теорії, методологію та практику економічної діяльності підприємств рибництва, бухгалтерського обліку в рибництві за умов дії ринкового механізму господарювання

Завдання

- Засвоєння методик та методів створення підприємств рибництва
- Розуміння структури підприємств;
- Засвоєння методик ведення економічної діяльності підприємств;
- підвищення загальноосвітнього і культурного рівня студентів;
- розвиток вмінь здійснювати технологічні процеси, забезпечення інформаційними і фінансовими ресурсами

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Здатність здійснювати технологічні процеси, забезпечення матеріально-технічними, трудовими, інформаційними і фінансовими ресурсами.

Здатність аналізувати господарську діяльність, проводити облік матеріальних цінностей, основних засобів, реалізацію продукції аквакультури.

Здатність складати кошториси та оцінювати економічну ефективність проектів, управляти рибогосподарськими колективами, планувати виробництво та реалізацію продукції аквакультури.

Програмні результати навчання (ПРН):

В результаті вивчення дисципліни студентам надаються знання про ключові поняття економічної діяльності та теорії бухгалтерського обліку; методи і принципи обліку; порядок здійснення бухгалтерських записів за типовими господарськими операціями; калькулювання собівартості продукції аквакультури.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1. Ключові поняття теорії бухгалтерського обліку та економічної діяльності
2. Методи і принципи обліку;
3. Порядок здійснення бухгалтерських записів за типовими господарськими операціями;
4. Калькулювання собівартості продукції аквакультури

вміти:

1. Практично використовувати нормативну документацію щодо оцінки стану екосистем.

2. Самостійно складати типові первинні документи з обліку;
3. Правильно оформляти групувальні документи;
4. Правильно оформляти. Регістри аналітичного обліку витрат на виробництво;
5. Використовувати результати комп'ютерної обробки облікової інформації в управлінні рибницьким господарством.

3 Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль ЗМ-Л1. Загальні особливості економічної діяльності.

тема № 1 «Загальна характеристика бухгалтерського обліку»

Загальна характеристика бухгалтерського обліку . Основні вимірники обліку. Мета і завдання бухгалтерського обліку.

тема № 2 «Предмет і метод бухгалтерського обліку»

Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку . Господарські процеси і метод бухгалтерського обліку. Поняття про господарські засоби рибогосподарських підприємств, джерела їх утворення та класифікація. Економічне призначення та ознаки господарських активів (засобів). Класифікація господарських активів (засобів) за складом і розміщенням.

тема № 3 «Бухгалтерські рахунки і бухгалтерський баланс» »

Бухгалтерський баланс і його побудова . Бухгалтерські рахунки і їх побудова. Кореспонденція рахунків. Подвійний запис. План рахунків, його побудова та характеристика окремих класів.

тема № 4 «Інвентаризація та документування господарських операцій і майна підприємства»

Документи бухгалтерського обліку на рибогосподарських підприємствах . Класифікація, обіг і зберігання бухгалтерських документів. Проведення і відображення інвентаризації у бухгалтерському обліку.

тема № 5 «Облік грошових коштів, розрахункових та кредитних операцій»

Облік касових операцій . Облік операцій на рахунках у банках. Облік валютних операцій. Облік розрахунків з покупцями, постачальниками, фінансовими органами та іншими підприємствами . Облік кредитів банків . Облік розрахунків із підзвітними особами . Облік праці та її оплати, облік розрахунків з робітниками та службовцями .

Змістовний модуль ЗМ-Л2. Загальні особливості обліку і засобів рибогосподарських підприємств

тема № 6 «Основні засоби рибницьких підприємств та їх облік»

Класифікація основних засобів . Синтетичний та аналітичний облік основних засобів. Облік вибуття, зношення і ремонту основних засобів. Нематеріальні активи і їх облік.

тема № 7 «Облік витрат виробництва та калькуляція собівартості продукції рибництва»

Виробничі затрати у рибогосподарських підприємств та їх класифікація . Облік витрат і калькуляція собівартості продукції рибництва. Відображення операцій щодо обліку виробничих витрат і виходу продукції в регістрах бухгалтерського обліку.

тема № 8 «Облік готової продукції та її реалізації на рибогосподарських підприємствах»

Документальне оформлення обліку продукції рибництва . Облік штучних кормів і різновікових груп риб на рибогосподарських підприємствах. Синтетичний і аналітичний облік процесу реалізації.

тема № 9 «Бухгалтерський облік доходів і результатів основної діяльності»

Загальна характеристика доходів . Бухгалтерський облік фінансових результатів.

4 Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин														
	Очна форма					Заочна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Змістовий модуль 1. Загальні особливості економічної діяльності															
Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку [1]	7	3	-	-	4	3,25	0,25	-	-	3	3	-	-	-	3
Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку [1]	7	3	-	--	4	3,25	0,25	-	-	3	3	-	-	-	3
Тема 3. Бухгалтерські рахунки і бухгалтерський баланс [1]	16	3	5		8	7,75	0,5	0,25	-	7	8	-	1	-	7
Тема 4. Інвентаризація та документування господарських операцій і майна підприємства[1]	16	3	5	-	8	7,75	0,5	0,25	-	7	8	-	1	-	7
Тема 5. Облік грошових коштів, розрахункових та кредитних операцій[1]	16	3	5	-	8	8	0,5	0,5	-	7	8	-	1	-	7
Разом за змістовим модулем 1	62	15	15	-	32	30	2	1	-	27	30	-	3	-	27
Змістовий модуль 2. Загальні особливості обліку і засобів рибогосподарських підприємств															
Тема 6. Основні засоби рибницьких підприємств та їх облік [1]	16	3	5	-	8	8,75	0,5	0,25	-	8	9	-	1	-	8
Тема 7 Облік втрат виробництва та калькуляція собівартості продукції рибництва [1]	16	3	5	-	8	8,75	0,5	0,25	-	8	9	-	1	-	8
Тема 8 Облік готової продукції та її реалізації на рибогосподарських підприємствах [1]	17	4	5	-	8	9	0,5	0,5	-	8	9	-	1	-	8
Тема 9 Бухгалтерський облік доходів і результатів основної діяльності [1]	9	5	-	-	4	3,5	0,5	-	-	3	3	-		-	3
Разом за змістовим модулем 2	58	15	15	-	28	30	2	1	-	27	30	-	3	-	27
Разом за змістовими лекційними модулями 1 та 2	120	30	30	-	60	60	4	2	-	54	60	-	6	-	54
Усього годин	120	30	30	-	60	60	4	2	-	54	60	-	6	-	54

Види роботи:

- [1] – опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;
- [2] – опрацювання практичних робіт, додаткового матеріалу.

5 Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6 7 Теми лабораторних та практичних занять.

Назви тем	Кількість годин ден./заочн.
Змістовий модуль 1. Загальні особливості економічної діяльності	
Тема 3. Бухгалтерські рахунки і бухгалтерський баланс [1] ПР 1 Фонди рибопереробних підприємств та шляхи поліпшення їх використання[2]	5/0,25/1
Тема 4. Інвентаризація та документування господарських операцій і майна підприємства[1] ПР 2 Ставковий фонд рибоводних підприємств та ефективність його використання[2]	5/0,25/1
Тема 5. Облік грошових коштів, розрахункових та кредитних операцій[1] ПР 3 Виробничі засоби рибоводного підприємства та ефективність їх використання[2]	5/0,5/1
Разом за змістовим модулем 1	15/1/3
Змістовий модуль 2. Загальні особливості обліку і засобів рибогосподарських підприємств	
Тема 6. Основні засоби рибницьких підприємств та їх облік [1] ПР 4 Трудові ресурси та продуктивність праці у рибоводному підприємстві[2]	5/0,25/1
Тема 7 Облік втрат виробництва та калькуляція собівартості продукції рибництва [1] ПР 5 Витрати виробництва та собівартість продукції в рибному господарстві[2]	5/0,25/1
Тема 8 Облік готової продукції та її реалізації на рибогосподарських підприємствах [1] ПР 6 Ціна, прибуток, рентабельність продукції в рибному господарстві[2]	5/0,5/1
Разом за змістовим модулем 2	15/1/3
Разом за змістовими модулями 1 та 2	30/2/6
Усього годин	30/2/6

Види роботи:

- [1] – опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;
- [2] – опрацювання практичних робіт, додаткового матеріалу.

8 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин ден./заоч н.
	Змістовий модуль 1. Загальні особливості економічної діяльності	
1	Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку <i>Підготовка до лекційних та практичних занять</i>	4/3/3
2	Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку <i>Підготовка до лекційних та практичних занять</i>	4/3/3
3	Тема 3. Бухгалтерські рахунки і бухгалтерський баланс <i>Підготовка до лекційних та практичних занять</i>	8/7/7
4	Тема 4. Інвентаризація та документування господарських операцій і майна підприємства <i>Підготовка до лекційних та практичних занять</i>	8/7/7
5	Тема 5. Облік грошових коштів, розрахункових та кредитних операцій <i>Підготовка до лекційних та практичних занять</i>	8/7/7
	Разом у змістовому модулі 1	32/27/27
	Змістовий модуль 2. Загальні особливості обліку і засобів рибогосподарських підприємств	
4	Тема 6. Основні засоби рибницьких підприємств та їх облік <i>Підготовка до лекційних та практичних занять</i>	8/8/8
5	Тема 7 Облік втрат виробництва та калькуляція собівартості продукції рибництва <i>Підготовка до лекційних та практичних занять</i>	8/8/38
6	Тема 8 Облік готової продукції та її реалізації на рибогосподарських підприємствах <i>Підготовка до лекційних та практичних занять</i>	8/8/8
7	Тема 9 Бухгалтерський облік доходів і результатів основної діяльності <i>Підготовка до лекційних та практичних занять</i>	4/3/3
	Разом за змістовими лабораторними та практичними модулями 1 та 2	28/27/27
	Разом за дисципліну	60/54/54

9 Методи навчання

У ході читання дисципліни використовуються методи навчання, які притаманні системі вищої академічної освіти. Серед них найтрадиційнішим залишається *пояснювально- ілюстративний метод*, у межах якого викладач допомагає студентам здобути знання завдяки аудиторній роботі. Вона поділяється на дві складові – засвоєння теоретичного матеріалу під час прослуховування лекцій, у тому числі використовуючи карти та практичних занять, на яких студенти репродукують отримані знання і демонструють вміння засвоїти матеріал, запропонований викладачем для самостійного опрацювання.

Окрім вищевикладеного методу, використовується *дослідницький метод*, який передбачає організацію активного пошуку розв'язання висунутих пізнавальних завдань, аналізуючи відео- фотоматеріали й роблячи самостійні висновки.

10 Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Протягом засвоєння навчальної дисципліни студенти мають можливість накопичувати бали за рахунок виконання різних форм роботи. Вони розподіляються, а потім сумуються.

Критерії оцінювання результатів навчання. Критерій оцінювання – це ознака, на основі якої проводиться оцінювання будь-чого і яка є мірою оцінки. Критерії оцінювання визначаються за допомогою якісних показників та ознак, що демонструють рівень сформованості навчальних досягнень здобувачів вищої освіти і трансформуються в оцінку згідно затвердженої шкали. Результати академічної успішності студентів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС.

У таблиці нижче наведено загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно 90 - 100	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає під час усних виступів; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань.	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуального завдання при виконанні самостійного завдання, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому.
Добре 85 - 89	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни.	Виконав завдання кожної теми та поточного контролю в цілому, має стійкі навички виконання завдання.
Добре 75 - 84	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни.	Окремі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому виконав не повністю.
Задовільно 70 – 74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни Окремі завдання кожної теми контролю не виконав.
Задовільно 60 - 69	Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни.	Виконав лише окремі завдання кожної теми та контролю в цілому.

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Незадовільно з можливістю повторного складання 35 - 59	Володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; під час відповіді допускає суттєві помилки.	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та контролю в цілому.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 0-34	Не володіє навчальним матеріалом.	Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав контролю.

11 Питання для підсумкового контролю

1. Дайте визначення бухгалтерського обліку. У чому полягає суть бухгалтерського обліку на підприємстві?
2. Які види господарської діяльності існують, у чому полягають їх відмінності і взаємозв'язок?
3. Які вимірники застосовують для обліку?
4. Яка основна мета і завдання бухгалтерського обліку?
5. Які основні вимоги ставлять до обліку?
6. Де і коли застосовують оперативно-технічний облік?
7. Де і коли застосовують статистичний облік?
8. Які функції виконує бухгалтерський облік?
9. Які вимоги ставлять до бухгалтерського обліку?
10. Дайте визначення предмета бухгалтерського обліку.
11. Назвіть основні об'єкти бухгалтерського обліку.
12. Дайте визначення методу бухгалтерського обліку. Які його основні елементи?
13. Схарактеризуйте методичні прийоми бухгалтерського обліку.
14. За якими ознаками групують підприємства?
15. На які групи поділяють господарські засоби за їх складом і розміщенням?
16. На які групи поділяють джерела утворення господарських засобів?
17. Які джерела утворення (формування) власних засобів існують на рибогосподарських підприємствах?
18. Які джерела залучених засобів існують на рибогосподарських підприємствах?
19. На які групи поділяють джерела утворення господарських засобів за економічними ознаками та призначенням?

20. Дайте визначення бухгалтерського балансу. Яке його значення?
21. Яку будову має бухгалтерський баланс?
22. Чим зумовлена рівність підсумків активу і пасиву балансу?
23. Сформулюйте поняття бухгалтерського рахунку. Яке його значення?
24. Яку будову має бухгалтерський рахунок?
25. Які рахунки називають активними, а які - пасивними?
26. У чому полягає суть і значення подвійного запису операцій на рахунках?
27. Що розуміють під кореспонденцією рахунків?
28. Які кореспонденції називають простими, а які - складними?
29. Який порядок визначення залишків на кінець звітного періоду на активних і на пасивних рахунках?
30. Яке призначення синтетичних та аналітичних рахунків?
31. Дайте поняття про План рахунків бухгалтерського обліку?
32. Яку будову має План рахунків бухгалтерського обліку?
33. Дайте визначення бухгалтерського документа.
34. Яке значення документів в управлінні діяльністю підприємства і в бухгалтерському обліку?
35. Які вимоги ставлять до змісту й оформлення документів?
36. Які реквізити документів є обов'язковими?
37. Які вимоги ставляться до складання й оформлення документів?
38. За якими ознаками класифікують документи?
39. Що розуміють під документообігом?
40. Дайте визначення інвентаризації як складової частини(елемента) методу бухгалтерського обліку.
41. Який порядок проведення інвентаризації матеріальних цінностей на рибогосподарських підприємствах?
42. Якими документами оформляють результати проведення інвентаризації?
43. Дайте поняття каси підприємства. Чим регламентується облік касових операцій на підприємствах?
44. Що таке ліміт каси? Хто його встановлює? Чим зумовлене його встановлення?
45. Якими первинними документами оформляють касові операції?
46. Який порядок відкриття поточного рахунку в банку підприємствами?
47. Якими первинними документами оформляють операції на поточному рахунку в банку?
48. Які форми безготівкових розрахунків використовують рибницькі підприємства?
49. Що розуміють під поточними зобов'язаннями підприємства?
50. Якими документами оформляють операції по розрахунках із покупцями, постачальниками та іншими підприємствами?

**12 Розподіл балів, які отримують студенти
ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ**

Поточний та періодичний контроль									Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5 КР	T6	T7	T8	T9 КР	Залік	100
2	2	10	10	26 (11+15)	10	11	11	18 (3+15)		
50					50					

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Поточний та періодичний контроль		Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
50	50	100	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13 Навчально-методичне забезпечення

1. Мультимедійні презентації.
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна діяльність підприємств рибництва». Одеса : ОНУ, 2024.с.15
3. Силабус курсу.

14. Рекомендована література

Основна

1. Бургаз М.І., Сидорак Р.В., Збірник методичних вказівок для практичних робіт з навчальної дисципліни «Економічна діяльність підприємств рибництва». Одеса, ОДЕКУ, 2024. с. 43
2. Присяжнюк Н.М., Гриневич Н.Є., Хом'як О.А., Слюсаренко А.О., Трофимчук А.М., Жарчинська В.С. Економіка рибогосподарської галузі: методичні вказівки для виконання самостійної роботи здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура». Біла Церква. 2022. 10 с.

Додаткова

1. Амонс С.Е. Економіка рибогосподарських підприємств методичні рекомендації для проведення практичних занять. Вінниця, РВВ ВНАУ. 2019. 82 с.
2. Присяжнюк Н.М., Гриневич Н.Є., Хом'як О.А., Слюсаренко А.О., Трофимчук А.М., Жарчинська В.С. Економіка рибогосподарської галузі: методичні вказівки для виконання практичних занять здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура». Біла Церква. 2022. 23 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

http://lib.onu.edu.ua/	Бібліотека ОНУ імені І.І.Мечникова
http://www.ognb.odessa.ua/	Одеська національна наукова бібліотека
http://www.nbuv.gov.ua/	Бібліотека ім. В.Вернадського
http://lib-gw.univ.kiev.ua/	Бібліотека ім. Максимовича КНУ ім.
http://eprints.library.odetu.edu.ua	Репозитарій